

Het gebruik van medicinale cannabis

Inleiding

Het Nederlands Huisartsen Genootschap (NHG) adviseert zijn leden om medicinale cannabis alleen te overwegen bij patiënten in de palliatieve fase. In alle andere gevallen raadt het NHG af cannabis voor te schrijven. Dat staat in het NHG-Standpunt Cannabis dat vorige week is gepubliceerd in Huisarts & Wetenschap.

Medicinale cannabis werd afgelopen jaar voornamelijk voorgeschreven bij klachten aan het bewegingsapparaat, maar ook bij neurologische of psychische klachten en wordt iets vaker voorgeschreven aan vrouwen dan aan mannen.

In de palliatieve fase kunnen andere afwegingen gelden, stelt het NHG. Als terminale patiënten hun pijn onvoldoende onder controle krijgen met de gangbare middelen of te veel last hebben van bijwerkingen, kan de huisarts een proefbehandeling starten met cannabis.

CBD en THC: actieve componenten

Cannabidiol (CBD) en delta-9-tetrahydrocannabinol (THC) zijn de meeste relevante inhoudsstoffen van de cannabisplant (*Cannabis sativa* L.) Chemisch gezien behoren deze tot de zogenoemde cannabinoïden, waarvan meer dan honderd types zijn ontdekt in deze plant. THC is verantwoordelijk voor de psychotrope werking van cannabis (high worden), maar daarnaast heeft het ook interessante therapeutische effecten.

De effecten van CBD en THC zijn te herleiden tot een interactie met het lichaamseigen endocannabinoïdesysteem (ECS). Het ECS wordt intrinsiek gereguleerd door lichaamseigen cannabinoïden. Deze endocannabinoïden hebben vooral effect op twee cannabinoïdbindende receptoren, genaamd CB1 en CB2. De CB1-receptoren zijn vooral aanwezig in het centrale zenuwstelsel terwijl de CB2-receptoren vooral in perifere weefsels voorkomen.

Het ECS reguleert de homeostase o.a. door controleren en corrigeren van pijngewaarwording en het immuunsysteem.

Wetgeving

Naar aanleiding van vele, doorgaans preklinische, studies naar de therapeutische toepassingen van cannabinoïden is er een niet-gereguleerde handel ontstaan in allerlei types vrij verkrijgbare cannabisextracten. Vaak wordt gedacht dat alle handelingen met CBD zijn toegestaan omdat dit geen psycho-trope werking heeft. Producten met CBD worden daarom sinds kort aangeboden als voedingssupplement, vaak in combinatie met ongefundeerde gezondheidsclaims. Hierbij wordt uitgegaan van het principe 'baat het niet dan schaadt het niet'. Recent onderzoek heeft aangetoond dat CBD en of THC gehaltes op het etiket van vrij verkrijgbare CBD-producten vaak niet kloppen wat derhalve in de praktijk tot ongewenste effecten kan leiden.

In beginsel is de wetgeving rondom cannabis heel duidelijk: omdat het volgens VN-verdragen een verboden narcotische plant is, mogen alle handelingen met cannabis alleen plaatsvinden als dat expliciet is toegestaan. De verkoop van cannabis (wiet) wordt in Nederland weliswaar gedoogd in coffeeshops, maar is in feite illegaal. Voor medicinale cannabis van gecontroleerde kwaliteit in de apotheek is specifiek een uitzondering gemaakt.

Medicinale cannabis kent toepassing bij (zenuw)pijnen en misselijkheid t.g.v. kanker of de behandeling daarvan op de voorgrond. Vanwege de aanwezigheid daarin van de psycho-actieve stof THC, valt medicinale cannabis onder de Opium-wet en is daardoor recept plichtig. CBD is niet psycho-actief en valt niet onder de Opium-wet. Cannabis-olie die via (web) winkels wordt verkocht mag dan ook geen THC bevatten.

Toedieningsvormen van medicinale cannabis

De beschikbaarheid van verschillende cannabisextracten in de vorm van olie en zalf heeft het extraheren van bloemtoppen als toedieningsvorm inmiddels grotendeels vervangen. Het roken van cannabis strekt niet tot de aanbeveling.

Medicinale cannabis

Tegenwoordig kunnen op recept medicinale cannabis in b.v. de onderstaande toedieningsvormen verkregen worden bij apotheken die speciaal hiervoor van de overheid toestemming hebben gekregen..
THC 2,0% olie, 10 ml, Bedrocan THC 2,0% olie, 10 ml, Bediol CBD 2,0% / THC 1,3% olie, 10 ml
Bedrolite CBD 2,0% olie 10 ml, Bedrolite CBD 10% olie, 10 ml, Bedrocan / Bedrolite THC 10% / CBD 5% olie, 10 ml allen voor sublinguaal gebruik Bediol CBD 1,0% / THC 0,65% zalf.

Bediol CBD 2,0% / THC 1,3% olie, 10 ml en Bedrolite CBD 2,0% olie, 10 ml

Cannabis met een hoog gehalte CBD en THC (zoals Bediol CBD 2,0%/THC 1,3% olie) werkt tegen pijn en spasmen, b.v. bij patiënten met multiple sclerose (MS). Door de ontstekingsremmende eigenschappen van CBD geeft deze olie mogelijk ook betere effecten bij aandoeningen die gepaard gaan met ontstekingsreacties. Start bij zenuwpijnen eerst met Bediol CBD 2,0% / THC 1,3% olie en bij onvoldoende pijnverlichting stapt men over naar andere variant.

Bedica THC 2,0% olie, 10 ml Bedrocan THC 2,0% olie, 10 ml

Cannabis met voornamelijk THC vindt toepassing bij het syndroom van Gilles de la Tourette, therapieresistent glaucoom en bij klachten zoals gewichtsverlies, misselijkheid en braken. Naast de bekende effecten van cannabis, zoals vermindering van pijn, geeft het een extra sterke ontspannende werking op lichaam en geest. Dit geeft verlichting bij patiënten met onrust of spasmen. De Bedrocan THC 2,0% olie geeft vermindering van pijn.

Bedrolite CBD 10% olie, 10 ml

De Bedrolite CBD 10% olie wordt toegepast bij de behandeling van epilepsie. Deze cannabis olie bevat minder dan 1% THC. De ongewenste effecten van THC ('high' worden) zijn hierdoor niet aanwezig.

Deze olie is daarom ook geschikt voor de toepassing bij kinderen.

Bedrocan / Bedrolite THC 10% / CBD 5%, 10 ml

Bij onvoldoende effect Bedrocan THC 2,0% of Bedica THC 2,0% kan de Bedrocan / Bedrolite THC 10% / CBD 5% worden toegepast.

Bediol CBD 1,0% / THC 0,65% zalf

Er zijn aanwijzingen dat het lokaal toepassen van CBD en THC ontstekingsremmende en pijn verlichtende effecten geeft. De zalf kan gebruikt worden bij (pijn door) artritis of bij bepaalde dermatologische condities. De aandoening die de verschijnselen veroorzaakt wordt echter niet genezen.

Wanneer mag u medicinale cannabis niet gebruiken?

U mag geen medicinale cannabis gebruiken als u een aangeboren lange QT-intervalsyndroom heeft en aanleg voor psychotische stoornissen. Medicinale cannabis moet vermeden worden bij Brugada-syndroom omdat het kan leiden tot een afwijkend ECG.

Voorzichtigheid

Voorzichtigheid is geboden bij patiënten met andere psychische problemen, bij hartritmestoornissen, bij angina pectoris en bij ischemische hartziekte. Voorzichtigheid is geboden bij glaucoom.

Allergie voor pinda's

Medicinale cannabis olie bevat geraffineerde arachideolie. Arachideolie, ook wel pindaolie genoemd, is een plantaardige olie die uit pinda's wordt gewonnen. Geraffineerde arachideolie is gezuiverd van pinda-eiwitten en kan in tegenstelling tot ruwe arachideolie gebruikt worden door mensen met een pinda-allergie.

Zwangerschap en borstvoeding

Gebruik dit medicijn NIET als u zwanger bent of binnenkort zwanger wilt worden.

De werkzame bestanddelen van cannabis kunnen via het bloed het ongeboren kind bereiken. Het gebruik van cannabis tijdens de zwangerschap cannabis kan leiden tot groeiachterstand, problemen met slapen, zijn hyperactief of hebben concentratieproblemen.

Gebruik dit medicijn NIET als u borstvoeding geeft of stop de borstvoeding. Werkzame bestanddelen van cannabis zoals dronabinol (THC) komen in de moedermelk terecht en kunnen dan bijwerkingen bij de baby geven.

Alcohol

Alcohol en cannabis versterken en verlengen elkaars werking aanzienlijk. Beperk daarom het gebruik van alcohol en drink het liever niet. Rijdt absoluut geen auto als u alcohol heeft gedronken terwijl u cannabis gebruikt.

Vergoeding

Deze producten vallen niet onder verzekerde zorg en het Zorginstituut concludeert dat er geen aanleiding is dat te veranderen omdat het bewijs voor de effectiviteit van medicinale cannabis van onvoldoende

kwaliteit is. Het Zorginstituut heeft geen studies gevonden over de in Nederland beschikbare cannabisproducten, en het beschikbare onderzoek is vaak niet-placebogecontroleerd. Minister Bruins gaat cannabis niet opnemen in het basispakket.